

ALBU MORAR

SESIZAREA AUTORITĂȚILOR DE
CĂTRE COMPANII: DREPT SAU
OBLIGAȚIE?

1 Cadrul legal. Nedenunțarea

Art. 266 C.pen.: Nedenunțarea

(1) *Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la un an la 3 ani.*

(1¹) *Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală, de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile ori contra libertății și integrității sexuale, săvârșite față de un minor, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani.*

(2) *Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.*

(3) *Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților.*

- **Subiect activ al acestei infracțiuni poate fi orice persoană, fizică sau juridică, indiferent de calitatea acesteia**

2 Cadrul legal. Omisiunea sesizării

Art. 267 C.pen.: Omisiunea sesizării

(1) **Funcționarul public** care, luând cunoștință de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile, omite sesizarea de îndată a organelor de urmărire penală se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta este săvârșită **din culpă**, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la un an sau amenda.

- Obligația de a sesiza în cazul infracțiunii de omisiune a sesizării revine **funcționarului public** (propriu-zis sau asimilat), astfel cum vom detalia *infra*;
- Obligația există doar în raport cu acele **infracțiuni constatate în legătură cu atribuțiile de serviciu ale acestuia**;
- **Având în vedere calitatea de funcționar public a subiectului activ, persoana juridică nu este susceptibilă de a comite această infracțiune în calitate de autor, ci doar în calitate de complice sau instigator.**

3 Funcționarul public propriu-zis. Funcționarul public asimilat. Funcționarul privat

Art. 175 C.pen.: Funcționar public

(1) *Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:*

a) *exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;*

b) *exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;*

c) *exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.*

(2) *De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.*

- În lumina deciziilor 18/2017 a ICCJ și 489/2016 a CCR, **sunt considerați funcționari publici în sensul art. 175 alin. (2) și funcționarul bancar, angajat la o bancă cu capital integral privat, autorizată și supravegheată de BNR și angajatul din cadrul unei companii al cărei obiect de activitate constă într-una de interes general în domeniul energiei electrice;**
- În lumina considerentelor acestor decizii, **s-ar putea considera ca fiind funcționari publici și alți angajați ai unor societăți care funcționează pe piețe reglementate**, asemenea piețelor supravegheate de ASF (Autoritatea de Supraveghere Financiară): piața de asigurări sau piața pensiilor private.

Art. 308 C.pen.: Infrațiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane

(1) *Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.*

4 Cadrul legal. Obligațiile prevăzute de Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Art. 23

(1) *Persoanele cu atribuții de control sunt obligate să înștiințeze organul de urmărire penală sau, după caz, organul de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitat de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, potrivit prezentei legi.*

Art. 24

Persoanele prevăzute la art. 1 lit. e), care cunosc operațiuni ce antrenează circulația de capitaluri sau alte activități, prevăzute la art. 1, privind sume de bani, bunuri sau alte valori ce se presupune că provin din infracțiuni de corupție sau asimilate acestora ori din infracțiuni ce au legătură cu acestea, au obligația să sesizeze organele de urmărire penală sau, după caz, organele de constatare a săvârșirii infracțiunii ori organele de control, abilitate de lege.

Persoanele care au această obligație sunt enumerate la art. 1:

Art. 1

(1) Prezenta lege instituie măsuri de prevenire, descoperire și sancționare a faptelor de corupție și se aplică următoarelor persoane:

a) care exercită o funcție publică, indiferent de modul în care au fost învestite, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice;

b) care îndeplinesc, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, în cadrul serviciilor publice, regiilor autonome, societăților comerciale, companiilor naționale, societăților naționale, unităților cooperatiste sau al altor agenți economici;

c) care exercită atribuții de control, potrivit legii;

d) care acordă asistență specializată unităților prevăzute la lit. a) și b), în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența;

e) care, indiferent de calitatea lor, realizează, controlează sau acordă asistență specializată, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, cu privire la: operațiuni care antrenează circulația de capital, operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit, operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, în plasament mutual ori privitor la conturile bancare și cele asimilate acestora, tranzacții comerciale interne și internaționale;

f) care dețin o funcție de conducere într-un partid sau într-o formațiune politică, într-un sindicat, într-o organizație patronală ori într-o asociație fără scop lucrativ sau fundație;

g) alte persoane fizice decât cele prevăzute la lit. a)-f), în condițiile prevăzute de lege.

5 Prevederi cu efect similar. Obligația de raportare a infracțiunii de spălare a banilor prevăzută de Legea 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

○ Raportul pentru tranzacții suspecte

Art. 6: (1) *Entitățile raportoare prevăzute la art. 5 sunt obligate să transmită un raport pentru tranzacții suspecte exclusiv Oficiului (Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor) dacă acestea cunosc, suspectează sau au motive rezonabile să suspecteze că:*

- a) *bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni sau au legătură cu finanțarea terorismului; sau*
- b) *informațiile pe care entitatea raportoare le deține pot folosi pentru impunerea prevederilor prezentei legi.*

○ Raportul pentru tranzacții care nu prezintă indicatori de suspiciune

Art. 7: (1) *Entitățile raportoare au obligația de a raporta către Oficiu tranzacțiile cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, inclusiv operațiunile care au o legătură între ele.*

(2) *În situația în care tranzacțiile prevăzute la alin. (1) sunt derulate prin intermediul unei instituții de credit sau financiare, obligația de raportare revine acesteia, cu excepția operațiunilor din activitatea de remitere de bani care vor fi raportate conform alin. (5).*

(3) *Instituțiile de credit și instituțiile financiare transmit rapoarte privind transferurile externe în și din conturi, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, inclusiv operațiunile care au o legătură între ele.*

- **Entități raportoare**, conform art. 5: *instituțiile de credit/ financiare persoane juridice române și sucursalele instituțiilor de credit/ financiare persoane juridice străine, auditorii, experții contabili și contabilii autorizați, evaluatorii autorizați, consultanții fiscali, persoanele care acordă consultanță financiară, de afaceri sau contabilă, alte persoane care se angajează să furnizeze, direct sau prin intermediul altor persoane cu care persoana respectivă este afiliată, ajutor material, asistență sau consiliere cu privire la aspectele fiscale, financiare, ca activitate economică sau profesională principală, agenții și dezvoltatorii imobiliari etc.*

6 Luarea la cunoștință a săvârșirii faptei și noțiunea de date certe

- A lua la cunoștință (standard conform textului de incriminare) = a afla (prin orice mijloc) **date certe** din care să rezulte că o faptă prevăzută de legea penală a fost comisă;
- Date certe pot exista în momentul în care persoana fie a aflat despre aceasta prin propriile simțuri (de exemplu, a asistat la comiterea ei), fie are acces la probe din care rezultă aceasta în mod indubitabil (de exemplu, are o înregistrare video a faptei, un raport de audit cu concluzii certe);
- În măsura în care află despre comiterea faptei de la o altă persoană, trebuie apreciat, de la caz la caz, în funcție de circumstanțe, în ce măsură mărturia acesteia ar putea reprezenta date certe, respectiv care este atitudinea de urmat (în funcție de propriile responsabilități la locul de muncă în determinarea veridicității mărturiei).

7 Răspunderea personală a funcționarului public vs. titularitatea corporației asupra obligației de sesizare

- Textele sunt destul de clare în sensul naturii personale a obligației de sesizare. Pe de altă parte, în mod evident, poate fi discutată ca și cauză de exonerare concluzia companiei (la sesizarea funcționarului din cadrul companiei), mai ales pe bază de consultanță de specialitate, în sensul că nu sunt îndeplinite criteriile pentru a declanșa obligațiile de sesizare și, implicit, pentru a sesiza autoritățile;
- Nimic nu împiedică persoana juridică care a luat cunoștință despre săvârșirea faptei să apeleze la specialiști în domeniul juridic pentru a analiza în concret situația de fapt și care sunt riscurile la care se expune, având **posibilitatea de a sesiza ea însăși autoritățile, chiar dacă nu are această obligație și chiar dacă funcționarul alege să nu o sesizeze – posibilă existență a unui conflict de interese între companie și angajați?**

8 Riscul inducerii în eroare a organelor judiciare

- Un denunț nu poate și nu trebuie făcut în orice situație, fără discernământ, în lipsă de date certe. O asemenea conduită poate atrage răspunderea penală a celui care denunță fapte neadevărate, conform art. 268 C.pen.;
- Poate fi argumentat că persoana juridică care a făcut sesizarea **fără demararea unei investigații active interne** în legătură cu incidentul este susceptibilă de a răspunde penal pentru inducerea în eroare a organelor judiciare;
- Dificilă este și analiza celor două obligații legale (obligația de a sesiza organele judiciare și obligația de a nu le induce în eroare) **în cazul unei conduite active**: multiple circumstanțe și date pot naște viziuni contrare asupra existenței sau inexistenței unei fapte de natură penală cu privire la **a)** înlăturarea riscului de a deveni participant la infracțiunea de omisiune a sesizării și **b)** evitarea unui sesizări incorecte.

9 Atitudinea proactivă a corporației, ca factor practic de diminuare a riscului

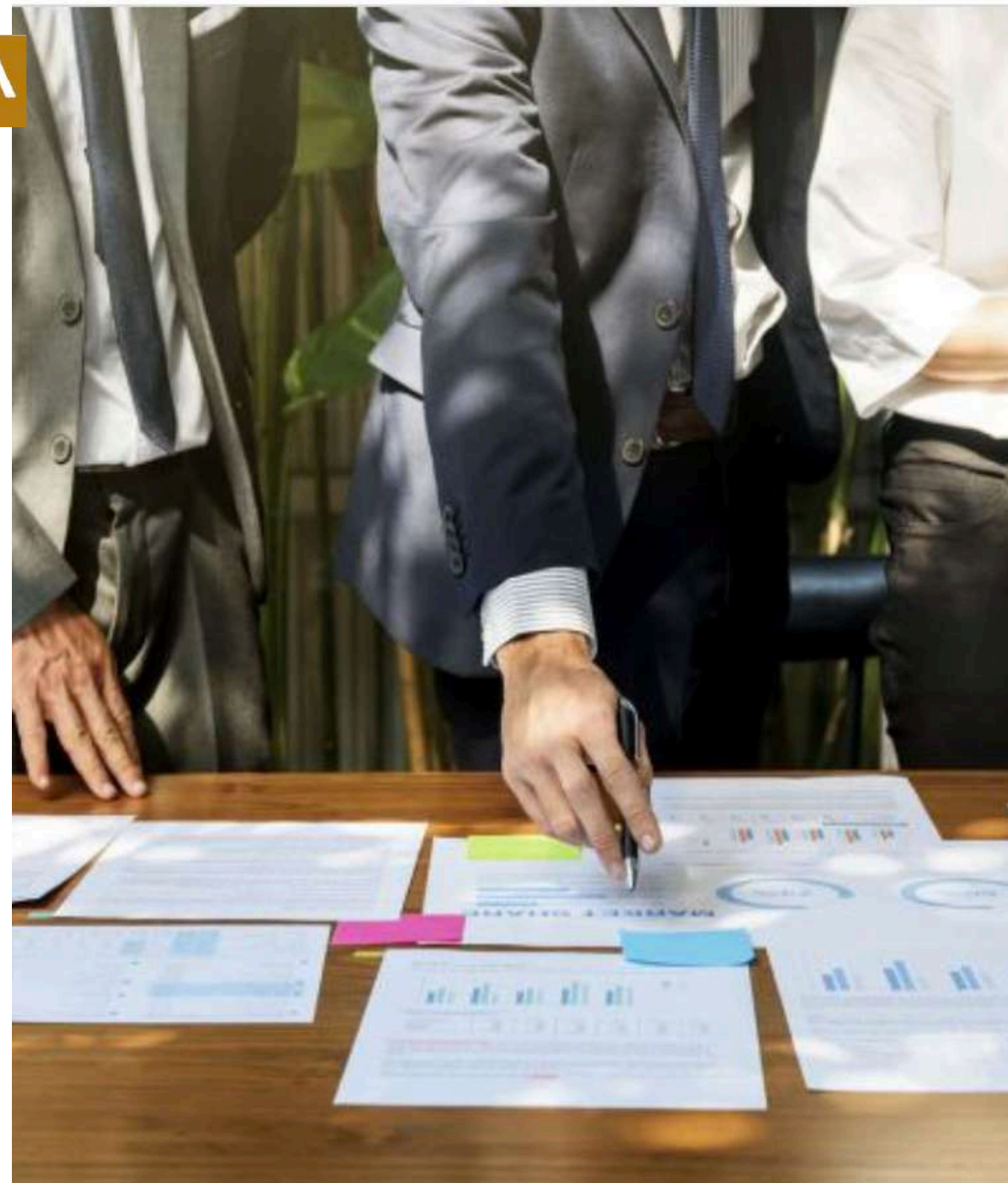
- În cazul persoanei juridice, o conduită activă față de faptele săvârșite de persoanele fizice arată intenția acesteia de a nu accepta comportamentul interzis prin lege;
- În condițiile în care compania își derulează demersurile de cuviință (consultanță de specialitate, chiar realizată de terți reputați independenți), un rezultat negativ dintr-o astfel de analiză (în sensul că nu subzistă elementele care să facă sesizarea obligatorie) poate fi luat în discuție ca o lipsă a laturii subiective/ lipsă de vinovăție în ceea ce privește neîndeplinirea obligației.

10 Informarea organelor judiciare, raportat la privilegiul contra autoincriminării

- **Privilegiul contra autoincriminării** = dreptul oricărei persoane, independent de existența oricărei calități judiciare, de a nu se autoincrimina;
- Dreptul de a nu se autoincrimina este prevăzut la art. 7 din Directiva UE 343/2016, care se aplică exclusiv persoanei fizice. Directiva prevede totuși că protecția de care persoanele juridice se bucură în lumina jurisprudenței CEDO și CJUE nu ar trebui să fie afectată;
- CEDO afirmă că art. 6 din Convenție se aplică în același mod și persoanelor juridice (de ex., în cauza *Corigliano v. Italy*), în timp ce CJUE afirmă că nimic nu împiedică statele membre să ofere o protecție suplimentară celei instituite prin Directivă;
- În ceea ce privește persoana juridică, acest drept poate fi avut în vedere (?) în contextul solicitărilor realizate de organele de urmărire penală de predare a unor documente.

11 Reglementarea națională. Aplicabilitatea jurisprudenței CEDO în dreptul român

- Dreptul de a nu se autoincrimina este recunoscut atât suspectului și inculpatului, cât și martorului prin prevederile Codului penal, care au transpus Directiva UE 343/2016;
- Acest privilegiu a fost analizat de CEDO mai degrabă în cazul persoanei fizice și în ceea ce privește declarațiile pe care acestea le dau în cursul procedurilor judiciare, având posibilitatea să invoce dreptul la tăcere, însă afirmă că principiul se aplică în același mod și persoanelor juridice, nu doar celor fizice;
- De-a lungul timpului, CEDO s-a aplecat și asupra aplicabilității privilegiului în contextul furnizării unor informații sub formă de documente, afirmând că **se poate face o paralelă cu probele testimoniale**, în sensul că orice date, informații, documente și/ sau clarificări în legătură cu acestea, exprimate în scris pot echivala cu o declarație;
- Mai mult, în cauza *Lege vs. The Netherlands*, CEDO trasează condițiile generale pentru invocarea privilegiului contra autoincriminării stabilind că:
  - a) este necesar ca fie persoana respectivă să facă obiectul unor proceduri penale existente sau anticipate, fie informațiile incriminatoare obținute în mod obligatoriu în afara contextului procedurii penale să fie utilizate într-o urmărire penală ulterioară;
  - b) autoritățile să încerce să oblige o persoană să furnizeze dovezi despre infracțiunile pe care le-a săvârșit (sub constrângerea unei sancțiuni administrative sau chiar penale, de exemplu), **forțându-l să furnizeze documente despre care consideră că trebuie să existe, deși nu au această certitudine (fishing expedition)**.
- Problema privilegiului contra autoincriminării al persoanei juridice este una extrem de delicată, nefiind reglementată expres în dreptul național. Totuși, pe baza jurisprudenței CEDO și a paralelismului cu proba testimonială, se poate afirma că și persoana juridică beneficiază de acest drept. Aspectele practice ale exercitării acestui drept de către persoana juridică sunt însă extrem de puțin lămurite;
- În orice caz, statul are posibilitatea de a reglementa această chestiune, întrucât standardul impus prin Directiva UE 343/2016 este unul minim, care poate fi ridicat prin intermediul legislației naționale. De altfel, la nivel de drept comparat există atât state care recunosc expres acest drept persoanei juridice, cât și state care îl resping cu desăvârșire.

12 Întrebări?

Gabriel Albu

Managing Partner

gabriel.albu@albu-morar.ro

T: +40 31 425 4864

VĂ MULȚUMIM!

📍 Str. Roma nr. 23, Sector 1, București, România, 011773
(intrarea și expedierile poștale în Str. Washington nr. 27, București, 011793)
✉ office@albu-morar.ro www.albu-morar.ro